

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

**Відділ аспірантури та докторантури
Вокальний та диригентський факультет
Кафедра оперної підготовки та музичної режисури**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з навчальної роботи
проф. Бондарчук В.О.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПД 1: «ПІДГОТОВКА НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЄКТУ»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво»
Спеціалізація «Музична режисура»
Ступінь вищої освіти «Доктор мистецтва»
Форма навчання: денна

Викладачі, які ведуть дисципліну:

- **Касьянова О.В.**, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.
- **Шестеренко І. В.**, в.о. професора кафедри загального та спеціалізованого фортепіано НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Київ – 2020 рік

Силабус дисципліни «Підготовка науково-дослідного проєкту» для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» – 34 с.

Розробник:

Касьянова О.В., професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Рецензент: Веселовська Г.І., головний науковий співробітник Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, професор кафедри оперної підготовки та музичної режисури НМАУ ім. П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор.

Силабус затверджений на засіданні кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Протокол № від дата 2020 року

Завідувач кафедри: Колесник Є.В., народна артистка України, професор.

Декан факультету: Олексієнко О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений артист України, в.о. професора.

Завідувач відділу аспірантури та докторантури: Путятицька О.В., кандидат мистецтвознавства, доцент.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для творчих аспірантів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура».

Протокол № від дата 2020 року

Зміст

1.Опис навчальної дисципліни.....	4
2.Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	8
4.Календарно-тематичний план навчальної дисципліни.....	9
5.Самостійна робота.....	11
6.Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів.....	12
7.Графік консультацій.....	13
8.Методичне забезпечення.....	13
8.1.Завдання,плани та методичні вказівки до індивідуальних занять...13	
8.2.Завдання та методичні вказівки до самостійної роботи.....17	
8.3. Питання для самоперевірки.....22	
8.4.Тематика та методичні вказівки до підготовки науково-дослідного проєкту.....24	
8.5.Тематика та методичні вказівки до підготовки методичної розробки спецкурсу дисципліни за темою творчого мистецького проєкту.....27	
8.6.Вимоги до захисту теоретичної (дослідницької) складової творчого мистецького проєкту. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів.....28	
8.7.Політика курсу.....29	
8.8.Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання.....29	
9.Рекомендована література.....	30
10.Інформаційні ресурси.....	34

Обсяг годин – 120
 Індивідуальні – 60
 Самостійні – 60

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна 6. Дисципліни, які забезпечують набуття універсальних навичок дослідника
Модулів – 3		
Змістових модулів – 6		
Індивідуальне науково-дослідне завдання: Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту 3 семестр: ІНДЗ 1. Вступ. ІНДЗ 2. Розділ 1. 4 семестр: ІНДЗ 3. Розділ 2. 5 семестр: ІНДЗ 4. Розділ 3. Висновки. 6 семестр: ІНДЗ 5. Методична розробка спецкурсу за темою проєкту.	Спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізація «Музична режисура»	Рік підготовки:
		2-3-й
		Семестр
		3-6-й
		Індивідуальні
		60 годин
		Самостійна робота
		60 годин
Загальна кількість годин – 120 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи – 1	Ступінь вищої освіти: «Доктор мистецтва»	ІНДЗ входить до самостійної роботи
		Вид контролю Захист другої – теоретичної (дослідницької) складової творчого мистецького проєкту – його наукового обґрунтування 6 семестр

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної індивідуальної роботи становить: 60 год. (50%) до 60 год. (50%).

2.Анотація, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «**Підготовка науково-дослідного проєкту**» є процес виконання наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту із розв'язанням комплексних проблем, переосмисленням наявних та створенням нових цілісних знань у сфері режисури музичного театру.

Презентація наукового обґрунтування у вигляді авторського тексту з методичною розробкою спецкурсу за обраною тематикою є другою – теоретичною (дослідницькою) складовою захисту творчого мистецького проєкту, невід'ємною від апробації музично-театральної вистави, що є першою – практичною складовою, розробленою у рамках навчальної дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту».

Місце дисципліни в програмі навчання:

Ключовий курс, що підсумовує процес професійної підготовки творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ФП 1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ФП 2: Новітні тенденції в музичному театрі ХХІ ст..

ЗП 1: Режисура музичного театру (Фах)

ЗП 2: Інноваційні технології в мистецькій освіті.

ЗП 3: Підготовка творчого мистецького проєкту.

П 1: Педагогічна практика.

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ВВА 3: Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).

ВВА 4: Інтерпретація музичного твору.

ВВА 5: Вагнер і вагнеріанство у світових мистецьких процесах.

ВВА 6: Українська музична спадщина: нові відкриття.

ВВА 7: Комунікаційні технології в сучасній музичній культурі України.

ВВА 8: Комунікативні компетентності музиканта: психолого-педагогічний контекст.

ВВА 9: Комп'ютерне редагування музикознавчих текстів.

Мета: підвищення дослідницької майстерності режисера музичного театру у науковому обґрунтуванні оригінальних творчих мистецьких проєктів на основі синтезу досягнень різних видів мистецтва з інноваційними розробками різноманітних галузей наук.

Завдання:

- аналіз обраної проблематики у наукових розвідках соціокультурних викликів сьогодення, визначення пріоритетної форми її втілення;

- дослідження музикознавчого та театрознавчого аспектів обраного твору крізь призму театральної естетики часів його створення, з'ясування специфіки композиторського кредо, стилю, методу;
- системний аналіз знакових режисерських утілень обраного твору в контексті його сценічного життя з переосмисленням новаторських підходів, співзвучних реаліям сьогодення;
- визначення власної концепції реалізації проекту шляхом інтеграції різних галузей наук із мистецькою практикою;
- наукове обґрунтування власного режисерського вирішення творчого мистецького проекту, його оформлення у вигляді авторського тексту й доповнення методичною розробкою спецкурсу дисципліни за обраною тематикою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- сучасні тенденції розвитку світового та українського музичного театру у новій парадигматиці сценічного мистецтва задля обрання актуальної проблематики та пріоритетної форми її втілення;
- сучасні наукові розвідки особливостей музичної драматургії обраного твору в контексті театральної естетики часів його створення, чинники впливу на творчість композитора, формування його індивідуальності;
- результати досліджень знакових інтерпретацій обраного твору, режисерські підходи до його трактувань;
- особливості впливу сучасних досягнень історії, філософії, соціології, психології, культурології на поглиблення драматургії обраного твору, на власну режисерську інтерпретацію проекту;
- технологію підготовки наукового обґрунтування творчого мистецького проекту відповідно до вимог його захисту;

вміти:

- обґрунтовувати актуальність обраної тематики, визначати проблемну ситуацію та власне бачення її розв'язання в контексті експериментальної авторської моделі творчого мистецького проекту;
- застосовувати музикознавчі та театрознавчі дослідження з обраної тематики для формування власної режисерської концепції вирішення творчого мистецького проекту;
- проводити мистецтвознавчий аналіз знакових втілень обраної тематики протягом її сценічного життя з визначенням режисерських новацій, їх креативним переосмисленням у реалізації оригінальної версії власного творчого мистецького проекту;
- застосовувати сучасні досягнення науки та мистецької практики у виборі режисерських прийомів і засобів сценічної виразності при втіленні власного проекту;
- оформлювати самостійні результати дослідження у вигляді авторського тексту наукового обґрунтування творчого мистецького проекту із

дотриманням академічної доброчесності та запобіганням академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації;

володіти професійними компетентностями:

- спроможністю використовувати дослідницькі навички в обґрунтуванні актуальності обраної проблематики та визначенні шляхів її розв'язання у власному баченні творчого мистецького проєкту;
- здатністю критично оцінювати результати музикознавчих і театрознавчих досліджень обраної тематики, формулювати власну режисерську концепцію майбутнього творчого мистецького проєкту;
- готовністю до операційного аналізу, зіставлення, порівняння, синтезу знакових режисерських трактувань обраної тематики;
- можливістю креативного переосмислення новаторських ідей у створенні оригінальної версії власного проєкту;
- здатністю аргументовано викладати в авторському тексті творчого мистецького проєкту та методичній розробці спецкурсу власну наукову позицію, дотримуючись академічної доброчесності, та захищати її у публічній дискусії.

Програмний результат навчання.

Володіння алгоритмом підготовки наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту; викладу його у вигляді авторського тексту з наведенням самостійних результатів дослідження обраної проблематики; його оформлення відповідно до вимог кваліфікаційної роботи означеного спрямування; доповнення методичною розробкою спецкурсу за темою проєкту; аргументований захист власної наукової позиції у публічній дискусії.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ТВОРЧИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЄКТ У НОВОМУ НАУКОВОМУ ОСМИСЛЕННІ

Змістовний модуль 1. Тенденції розвитку музичного театру у новій парадигматиці сценічного мистецтва

Тема 1. Тематика і форма реалізації проєкту крізь призму досліджень соціокультурних викликів сьогодення

ІНДЗ 1. Вступ. Наукове обґрунтування вибору твору

Змістовний модуль 2. Мистецтвознавчий аналіз обраного твору

Тема 2. Музикознавчий аспект твору

Тема 3. Театрознавчий аспект твору

ІНДЗ 2. Розділ 1. Наукове обґрунтування режисерського аналізу обраного твору

МОДУЛЬ 2. КОНЦЕПТ РЕЖИСЕРСЬКОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Змістовний модуль 3. Визначення концепції власного проєкту в умовах міжгалузевих досліджень

Тема 4. Режисерські пошуки у жанрово-стильовому вирішенні майбутньої вистави

Тема 5. Створення соціально-психологічних портретів персонажів

Тема 6. Традиційність та інноваційність в художньо-образному вирішенні вистави, їх вплив на характер мізансцен

Змістовний модуль 4. Оформлення авторської моделі власного проєкту

ІНДЗ 3. Розділ 2. Наукове обґрунтування режисерського задуму творчого мистецького проєкту

МОДУЛЬ 3. КОНЦЕПТ РЕЖИСЕРСЬКОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ

Змістовний модуль 5. Пошук шляхів реалізації власної оригінальної версії проєкту

Тема 7. Визначення традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою

Тема 8. Визначення традиційних та інноваційних педагогічно-репетиторських прийомів у роботі з творчим складом

ІНДЗ 4. Розділ 3. Наукове обґрунтування режисерського втілення творчого мистецького проєкту. Висновки

Змістовний модуль 6. Постановочно-репетиційний процес у контексті досліджень сучасних надбань музичного театру

Тема 9. Новаторські режисерські підходи у вирішенні мізансцен

Тема 10. Шляхи вдосконалення та оптимізації постановочно-репетиційного процесу

ІНДЗ 5. Методична розробка спецкурсу дисципліни за темою проєкту

4. Календарно-тематичний план навчальної дисципліни

Тижде нь заняття	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			Форма роботи	Форма контролю
		заг.	інд.	с.р.		
	1	2	3	4	5	6
3 семестр						
МОДУЛЬ 1. ТВОРЧИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЄКТ У НОВОМУ НАУКОВОМУ ОСМИСЛЕННІ						
Змістовний модуль 1. Тенденції розвитку музичного театру у новій парадигматиці сценічного мистецтва						
1-2	Тема 1. Тематика і форма реалізації проєкту крізь призму досліджень соціокультурних викликів сьогодення	3	2	1	евристич. бесіда	експрес-опитування
1-2	ІНДЗ 1. Вступ. Наукове обґрунтування вибору твору	2		2	наукова дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 1	5	2	3	контрол. заняття	колоквіум
Змістовний модуль 2. Мистецтвознавчий аналіз обраного твору						
3-6	Тема 2. Музикознавчий аспект твору	6	4	2	обговорення	співбесіда
7-10	Тема 3. Театрознавчий аспект твору	6	4	2	обговорення	співбесіда
8-10	ІНДЗ 2. Розділ 1. Наукове обґрунтування режисерського аналізу обраного твору	3		3	наукова дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 2	15	8	7	контрол. заняття	колоквіум
	Усього годин за МОДУЛЕМ 1	20	10	10		
4 семестр						
МОДУЛЬ 2. КОНЦЕПТ РЕЖИСЕРСЬКОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ						
Змістовний модуль 3. Визначення концепції власного проєкту в умовах міжгалузевих досліджень						
1-6	Тема 4. Режисерські пошуки у жанрово-стильовому вирішенні майбутньої вистави	10	6	4	розповідь-пояснення	співбесіда
7-12	Тема 5. Створення соціально-психологічних портретів персонажів	12	6	6	розповідь-пояснення	співбесіда
13-20	Тема 6. Традиційність та інноваційність в художньо-образному вирішенні вистави, їх вплив на характер мізансцен	14	8	6	розповідь-пояснення	співбесіда
	Разом за змістовним модулем 3	36	20	16	контрол. заняття	колоквіум
Змістовний модуль 4. Оформлення авторської моделі власного проєкту						

17-20	ІНДЗ 3. Розділ 2. Наукове обґрунтування режисерського задуму творчого мистецького проєкту	4		4	наукова дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 4	4		4	контрол. заняття	колоквіум
	Усього годин за МОДУЛЕМ 2	40	20	20		
5 семестр						
МОДУЛЬ 3. КОНЦЕПТ РЕЖИСЕРСЬКОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО МИСТЕЦЬКОГО ПРОЄКТУ						
Змістовний модуль 5. Пошук шляхів реалізації власної оригінальної версії проєкту						
1-4	Тема 7. Визначення традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою	6	4	2	обговорення	контрольне опитування
5-10	Тема 8. Визначення традиційних та інноваційних педагогічно-репетиторських прийомів у роботі з творчим складом	10	6	4	обговорення	контрольне опитування
7-10	ІНДЗ 4. Розділ 3. Наукове обґрунтування режисерського втілення творчого мистецького проєкту. Висновки	4		4	наукова дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 5	20	10	10	контрол. заняття	колоквіум
6 семестр						
Змістовний модуль 6. Постановочно-репетиційний процес у контексті досліджень сучасних надбань музичного театру						
1-10	Тема 9. Новаторські режисерські підходи у вирішенні мізансцен	18	10	8	евристич. бесіда	контрольне опитування
11-20	Тема 10. Шляхи вдосконалення та оптимізації постановочно-репетиційного процесу	18	10	8	евристич. бесіда	контрольне опитування
17-20	ІНДЗ 5. Методична розробка спецкурсу дисципліни за темою проєкту	4		4	наукова дискусія	тематична доповідь
	Разом за змістовним модулем 6	40	20	20	перед-захист теоретич. (дослідн.) складової проєкту	аналіз публічної апробації
	Усього годин за МОДУЛЕМ 3	60	30	30		
	Разом	120	60	60	захист теоретич. (дослідн.) складової проєкту	доповідь-презентац. авторськ. тексту та мет. розроб спецкурсу

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Т.1	Аналіз досліджень соціокультурних викликів сьогодення в музично-театральному мистецтві	1
ІНДЗ 1	Вступ. Наукове обґрунтування вибору твору	2
Т.2	Аналіз музикознавчих джерел за темою проєкту	2
Т.3	Аналіз театрознавчих джерел за темою проєкту	2
ІНДЗ 2	Розділ 1. Наукове обґрунтування режисерського аналізу обраного твору	3
Т.4	Порівняльний аналіз композиторського задуму твору з режисерським задумом власного проєкту	4
Т.5	Аналіз чинників впливу на створення соціально-психологічних портретів персонажів	6
Т.6	Аналіз сценографічних досліджень для вирішення художнього образу вистави, характеру основних мізансцен	6
ІНДЗ 3	Розділ 2. Наукове обґрунтування режисерського задуму творчого мистецького проєкту	4
Т.7	Аналіз мистецтвознавчих досліджень засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою	2
Т.8	Аналіз досліджень психолого-фізіологічних особливостей та можливостей виконавців для вирішення рольових завдань	4
ІНДЗ 4	Розділ 3. Наукове обґрунтування режисерського втілення творчого мистецького проєкту. Висновки	4
Т.9	Аналіз режисерських досліджень із новаторського вирішення мізансцен для формування власних креативних підходів	8
Т.10	Аналіз досвіду провідних постатей музичного театру в реалізації мистецьких проєктів задля оптимізації постановочно-репетиційного процесу	8
ІНДЗ 5	Методична розробка спецкурсу дисципліни за темою проєкту	4
	Разом	60

6. Графік контролю за самостійною роботою творчих аспірантів

3 семестр

Поточний контроль		Підсумковий контроль	Поточний контроль			Підсумковий контроль
Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			
Т 1	ІНДЗ 1	КЗ 1	Т 2	Т 3	ІНДЗ 2	КЗ 2
ЕО	Вс – ТД	К	СП	СП	Р1 – ТД	К

4 семестр

Поточний контроль			Підсумковий контроль	Поточний контроль	Підсумк. контроль
Змістовний модуль 3				Змістовний модуль 4	
Т 4	Т 5	Т 6	КЗ 3	ІНДЗ 3	КЗ 4
СП	СП	СП	К	Р2 – ТД	К

5 семестр

Поточний контроль			Підсумк. контроль	
Змістовний модуль 5				
Т 7	Т 8		ІНДЗ 4	КЗ 5
КО	КО		Р3, Вис – ТД	К

6 семестр

Поточний контроль			Підсумк. контроль	
Змістовний модуль 6				
Т 9	Т 10		ІНДЗ 5	ПЗ
КО	КО		МР – ТД	Д-П

Умовні скорочення

Т 1, Т 2... Т 10 – теми змістовних модулів.

ІНДЗ 1...ІНДЗ 5 – індивідуальні науково-дослідні завдання.

КЗ 1...КЗ 5 – контрольні заняття.

ЕО – експрес-опитування.

КО – контрольне опитування.

СП – співбесіда.

К – колоквиум.

ТД – тематична доповідь.

Р 1, Р 2, Р 3 – розділи наукового обґрунтування.

Вс – вступ.

Вис – висновки.

МР – методична розробка спецкурсу за темою проекту.

ПЗ – передзахист.

Д-П – доповідь-презентація.

7. Графік консультацій

Викладач	Аспірант	Рік навч.	День	Час	Аудиторія
Касьянова О.В.	Воробйов С. Д.	2	субота	10-11	125
Касьянова О.В.	Шевельова О.В.	2	субота	11-12	125
Шестеренко І.В.	Співаковський О.Ю.	2	субота	12-13	125

8. Методичне забезпечення

8.1. Завдання, плани та методичні вказівки до індивідуальних занять

Тема 1. Тематика і форма реалізації проєкту крізь призму досліджень соціокультурних викликів сьогодення

Завдання: формування здатності встановлення взаємозв'язку між соціокультурними викликами сьогодення та актуальністю обраної тематики, форми її реалізації.

План:

1. Тенденції розвитку музично-театрального мистецтва на зламі ХХ-ХХІ століть, їх вплив на режисерське трактування мистецького проєкту.
2. Аналіз соціокультурних викликів сьогодення, їх вплив на психологію сприйняття сучасним глядачем творів мистецтва.
3. Обрання актуальної тематики власного проєкту, визначення пріоритетної форми її реалізації.

Методичні вказівки

У роботі над темою приділити увагу необхідності переосмислення обраної проблематики проєкту крізь призму досліджень нової парадигматики музично-театрального мистецтва, обумовленої соціокультурними викликами сьогодення.

Література: 4, 5, 21-24, 32, 44.

Тема 2. Музикознавчий аспект твору

Завдання: формування дослідницьких навичок у здійсненні музикознавчого аналізу обраного твору.

План:

1. Місце твору в мистецькому доробку композитора.
2. Аналіз музичної драматургії твору в сучасних наукових розвідках.
3. Музичні характеристики персонажів, особливості музичного розвитку подій у контексті жанрової стилістики твору.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на дослідження музичної драматургії обраного твору в контексті особливостей музичної культури його епохи, тогочасної театральної естетики задля визначення композиторського задуму, чинників, що вплинули на його створення.

Література: 1, 3, 6, 17, 18, 30, 38, 42, 43, 45, 50, 51, 58, 59, 61, 65.

Тема 3. Театрознавчий аспект твору

Завдання: формування дослідницьких навичок у здійсненні театрознавчого аналізу обраного твору.

План:

1. Дослідження знакових утілень твору протягом його сценічного життя.
2. Обрання пріоритетного способу інтерпретації твору в контексті досліджень режисерських новацій.
3. Міжгалузевий підхід до аналізу способу життєдіяльності персонажів, характеру спілкування між ними.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на багатовекторність режисерських трактувань музичної драматургії твору в контексті його жанрової стилістики задля обрання відповідного власному концептуальному баченню проєкту.

Література: 7, 8, 11, 12, 23, 34-36, 39, 44, 48.

Тема 4. Режисерські пошуки у жанрово-стильовому вирішенні майбутньої вистави

Завдання: формування навичок експериментального моделювання власної концепції творчого мистецького проєкту.

План:

1. Переосмислення першоджерела, лібрето, музичної драматургії обраного твору крізь призму наукових досліджень.
2. Режисерське бачення майбутнього проєкту в контексті театральної естетики сьогодення.
3. Ідейно-тематичний аналіз власної вистави, його співставлення з композиторським задумом твору.
4. Обґрунтування власної науково-творчої позиції з дотриманням вимог академічної доброчесності.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на необхідність креативного переосмислення обраного твору з визначенням власної науково-творчої позиції у рамках запобігання плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів.

Література: 7, 8, 11, 12, 19, 20, 24-29, 31-34, 37, 40, 41, 51.

Тема 5. Створення соціально-психологічних портретів персонажів

Завдання: формування дослідницьких навичок із психологізації образів персонажів.

План:

1. Окреслення умов життєдіяльності персонажів крізь призму історичних та культурологічних досліджень.

2. Взаємовідносини персонажів у родині і суспільстві крізь призму етики, естетики, релігієзнавства.
3. Визначення характеристикних рис персонажів, мотивація їх вчинків крізь призму соціально-психологічних досліджень.
4. Складання соціально-психологічних портретів персонажів.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на необхідність проведення комплексних міжгалузевих досліджень з умов існування персонажів у певному соціокультурному середовищі задля визначення їх соціально-психологічних портретів із метою створення цілісних художніх образів.

Література: 7, 9, 11, 12, 14, 24-29, 31, 34-37, 39, 48, 49.

Тема 6. Традиційність та інноваційність в художньо-образному вирішенні вистави, їх вплив на характер мізансцен

Завдання: формування аналітичного бачення художнього образу проекту в контексті сценографічних досліджень.

План:

1. Вплив сценографічних досліджень на пластично-просторове вирішення проекту.
2. Обрання вектору сценографічного вирішення проекту, його вплив на характер мізансцен.
3. Синтез традицій та інновацій у створенні художнього образу власного проекту.

Методичні вказівки

У роботі над темою дотримуватися взаємозв'язку між обранням сценографічних прийомів у створенні художнього образу проекту та принципами вирішення мізансцен, дотримання їх жанрово-стильової єдності.

Література: 7, 8, 11,12, 24-29, 31, 33-36, 39-41, 48-66.

Тема 7. Визначення традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою

Завдання: формування аналітичних навичок у пошуках нового синтезу засобів виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою.

План:

1. Вплив новітніх музикознавчих досліджень на визначення дієвих вокально-інструментальних засобів сценічної виразності.
2. Вплив новітніх сценографічних досліджень на визначення дієвих засобів пластично-просторового вирішення проекту.
3. Вплив новітніх балетознавчих досліджень на визначення дієвих пластично-хореографічних засобів сценічної виразності.
4. Значення міждисциплінарного, міжгалузевого підходу для досягнення художньої цілісності проекту.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на необхідність активної взаємодії традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності різних видів мистецтва у створенні художньої цілісності проєкту, органічного поєднання змістовної і видовищної складових у розкритті його музичної драматургії.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

Тема 8. Визначення традиційних та інноваційних педагогічно-репетиторських прийомів у роботі з творчим складом

Завдання: формування аналітичних навичок у визначенні ефективних педагогічно-репетиторських прийомів роботи з творчим складом.

План:

1. Застосування результатів досліджень мистецьких технологій у постановочно-репетиційному процесі.
2. Дослідження індивідуальних психолого-фізіологічних особливостей і можливостей виконавців у вирішенні рольових завдань.
3. Способи мотивації на успіх учасників проєкту.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на необхідність застосування синтезу традиційних та інноваційних освітніх, педагогічних, навчальних мистецьких технологій у постановочно-репетиційному процесі при втіленні власного проєкту як важливої умови його успішної реалізації.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

Тема 9. Новаторські режисерські підходи у вирішенні мізансцен

Завдання: формування аналітичних навичок у креативному вирішенні мізансцен.

План:

1. Огляд сучасних режисерських надбань із вирішення мізансцен у музично-театральних виставах.
2. Багатовекторність режисерських пошуків і експериментів у сучасному мізансценуванні вистав.
3. Творче переосмислення режисерських новацій у мізансценуванні.
4. Визначення власних креативних прийомів у мізансценуванні проєкту.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на необхідність нового наукового осмислення сучасних надбань музичної режисури задля визначення власного оригінального бачення мізансцен із особистими, відмінними ознаками, дотримуючись вимог академічної доброчесності.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

Тема 10. Шляхи вдосконалення та оптимізації репетиційного процесу

Завдання: формування аналітичних навичок із оптимізації репетиційного процесу, забезпечення його ефективності.

План:

1. Дослідження досвіду знакових постатей музичного театру в реалізації мистецьких проєктів.
2. Індивідуальні прийоми роботи з виконавцями в контексті забезпечення ефективності репетиційного процесу.
3. Шляхи забезпечення цілісності видовищного синтезу в контексті взаємодії всіх структурних підрозділів.
4. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту – завершальний етап.

Методичні вказівки

У роботі над темою звернути увагу на визначення власних креативних підходів до оптимізації та ефективності репетиційного процесу на підґрунті творчого переосмислення вітчизняного і зарубіжного досвіду в реалізації проєктів, не допускаючи плагіату і прямих запозичень.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

8.2. Завдання та методичні вказівки до самостійної роботи**Тема 1. Аналіз досліджень соціокультурних викликів сьогодення в музично-театральному мистецтві**

Завдання: з'ясування впливу соціокультурних викликів сьогодення на обрання актуального для сучасного глядача музичного твору, його пріоритетної форми реалізації в контексті культурологічних та мистецтвознавчих досліджень.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на аналізі тенденцій розвитку сучасного музичного театру, які відбуваються у постмодерністській театральній естетиці, обумовленій зміною ціннісних орієнтирів у новій парадигматиці сценічного мистецтва.

Література: 4, 5, 21-24, 32, 44.

ІНДЗ 1. Вступ. Наукове обґрунтування вибору твору

Завдання: підготовка Наукового обґрунтування вибору твору відповідно до вимог Вступу наукових кваліфікаційних робіт (див. п.8.4.).

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на дотриманні алгоритму викладу структурних компонентів Вступу, означених у п.8.4.; розкриттю їх контенту, спрямованому на актуалізацію власного креативного бачення реалізації творчого мистецького проєкту.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 2. Аналіз музикознавчих джерел за темою проєкту

Завдання: з'ясування чинників впливу на написання обраного твору, особливостей його музичної драматургії в контексті сучасних музикознавчих розвідок.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на новітніх дослідженнях музикознавчого аспекту обраного твору, відображення у них музичних характеристик персонажів, особливостей музичного розвитку подій крізь призму сучасних досягнень театрального мистецтва.

Література: 1, 3, 6, 17, 18, 30, 38, 42, 43, 45, 50, 51, 58, 59, 61, 65.

Тема 3. Аналіз театрознавчих джерел за темою проєкту

Завдання: з'ясування чинників впливу на знакові режисерські втілення обраного твору, особливостей його інтерпретацій протягом сценічного життя в контексті сучасних театрознавчих розвідок.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на необхідність міжгалузевого підходу до аналізу відображення у творі подій, побуту, звичаїв, культури, способу спілкування між персонажами, дослідженні режисерських прийомів у їх трактуванні задля визначення власного креативного бачення вирішення обраної проблематики.

Література: 7, 8, 11, 12, 23, 34-36, 39, 44, 48.

ІНДЗ 2. Розділ 1. Наукове обґрунтування режисерського аналізу обраного твору

Завдання: підготовка Наукового обґрунтування режисерського аналізу обраного твору відповідно до вимог Розділу 1 наукових кваліфікаційних робіт (див. п.8.4.).

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на необхідність проведення ґрунтовного музикознавчого та театрознавчого аналізу музичного і драматургічного аспектів обраного твору в контексті новітніх досліджень, особливостей знакових сценічних втілень композиторського задуму задля пошуку власної оригінальної концепції майбутнього проєкту.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 4. Порівняльний аналіз композиторського задуму твору з режисерським задумом власного проєкту

Завдання: проведення порівняльно-оперативного аналізу композиторського задуму обраного твору з його знаковими режисерськими втіленнями задля визначення експериментальної моделі власного творчого мистецького проєкту.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на дослідженні інноваційних режисерських підходів до трактування обраного твору крізь призму композиторського задуму, визначенні вектору інтерпретацій власного проєкту з дотриманням авторської концепції та відповідних ремарок у музичній партитурі.

Література: 7, 8, 11, 12, 19, 20, 24-29, 31-34, 37, 40, 41, 51.

Тема 5. Аналіз чинників впливу на створення соціально-психологічних портретів персонажів

Завдання: з'ясування чинників впливу на формування характеристичних рис персонажів задля обґрунтування логіки їхніх вчинків та сценічної поведінки в контексті міжгалузевих досліджень.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на комплексному міжгалузевому аналізі характеристичних рис персонажів у контексті історичних, національних, культурних, соціальних, вікових, гендерних та інших аспектів досліджень, їх перебування у певному середовищі задля створення соціально-психологічних портретів, які сприятимуть втіленню цілісних вокально-сценічних образів.

Література: 7, 9, 11, 12, 14, 24-29, 31, 34-37, 39, 48, 49.

Тема 6. Аналіз сценографічних досліджень для вирішення художнього образу вистави, характеру основних мізансцен

Завдання: з'ясування впливу сучасних сценографічних досліджень із втілення обраної тематики на визначення оригінального підходу до формування художнього образу власного проєкту.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на широкому спектрі сценографічних засобів сценічної виразності в музичному театрі сьогодення, активних пошуках та експериментах у вирішенні пластично-просторового компоненту проєктів, їх значний вплив на формування режисерського задуму видовища.

Література: 7, 8, 11, 12, 24-29, 31, 33-36, 39-41, 48-66.

ІНДЗ 3. Розділ 2. Наукове обґрунтування режисерського задуму творчого мистецького проєкту

Завдання: підготовка Наукового обґрунтування режисерського задуму власного творчого мистецького проєкту відповідно до вимог Розділу 2 наукових кваліфікаційних робіт (див. п.8.4.).

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на застосуванні традиційних мистецтвознавчих методів дослідження: жанрового, стилістичного, інтерпретаційного при експериментальному моделюванні власної концепції творчого мистецького проєкту в контексті новітніх міжгалузевих наукових

розвідок та режисерських новацій світового та вітчизняного музичного театру.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 7. Аналіз мистецтвознавчих досліджень засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою

Завдання: пошук оригінального синтезу різноманітних засобів сценічної виразності в контексті досліджень новітніх досягнень музично-театрального мистецтва.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на наукових розвідках сучасних можливостей різноманітних засобів сценічної виразності, креативного переосмислення їх оригінальних, нетрадиційних поєднань із визначенням власного бачення реалізації в творчому мистецькому проєкті.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

Тема 8. Аналіз досліджень психолого-фізіологічних особливостей та можливостей виконавців для вирішення рольових завдань

Завдання: визначення індивідуальних педагогічно-репетиторських прийомів для реалізації рольових завдань у контексті досліджень психолого-фізіологічних особливостей та можливостей виконавців.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на визначенні індивідуальних особливостей і можливостей виконавського складу творчого мистецького проєкту, підборі власних режисерських підходів із окреслених рольових завдань задля створення цілісних вокально-сценічних образів персонажів на підґрунті новітніх психолого-фізіологічних та освітньо-мистецьких досліджень.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

ІНДЗ 4. Розділ 3. Наукове обґрунтування режисерського втілення творчого мистецького проєкту. Висновки

Завдання: підготовка Наукового обґрунтування режисерського втілення творчого мистецького проєкту та Висновків відповідно до вимог Розділу 3 наукових кваліфікаційних робіт (див. п.8.4.).

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на концепті режисерського втілення власної оригінальної версії творчого мистецького проєкту в контексті креативного переосмислення новітніх досягнень музично-театрального мистецтва у наукових розвідках різних аспектів постановочно-репетиторської діяльності.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

Тема 9. Аналіз режисерських досліджень із новаторського вирішення мізансцен для формування власних креативних підходів

Завдання: творче переосмислення режисерських новацій у мізансценуванні музично-театральних вистав із визначенням власних креативних підходів у реалізації творчого мистецького проєкту.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на аналізі багатовекторних режисерських пошуків і експериментів у сучасному мізансценуванні вистав із визначенням домінуючого компонента видовища: музично-вокального, пластично-просторового, пластично-хореографічного задля його акцентування при реалізації власного мистецького проєкту.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

Тема 10. Аналіз досвіду провідних постатей музичного театру в реалізації мистецьких проєктів задля оптимізації постановочно-репетиційного процесу

Завдання: створення алгоритму оптимізації постановочно-репетиційного процесу в контексті досліджень сучасних надбань музично-театрального мистецтва у реалізації творчих мистецьких процесів.

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на відповідності застосування досвіду провідних постатей світового та вітчизняного музичного театру в реалізації творчих мистецьких проєктів, необхідності його творчого переосмислення із визначенням власних шляхів оптимізації його втілення, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Література: 7-16, 19, 20, 24-29, 31-37, 39, 44, 46-49, 51-57, 60, 62-64, 66.

ІНДЗ 5. Методична розробка спецкурсу дисципліни за темою проєкту

Завдання: підготовка Методичної розробки спецкурсу дисципліни за темою проєкту відповідно до вимог означеної кваліфікаційної роботи (див. п.8.5.).

Методичні вказівки

При самопідготовці зосередити увагу на особливості концепту структурних компонентів Методичної розробки, їх подібність і відмінність від структури Наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту, науково-практичну спрямованість її призначення, суголосну з освітньо-мистецькою, режисерсько-постановочною, викладацько-дослідницькою діяльністю в музично-театральній сфері.

Література: підбирається індивідуально творчим аспірантом відповідно до обраної тематики творчого мистецького проєкту.

8.3. Питання для самоперевірки

3 семестр

1. Визначити основні тенденції розвитку музичного театру на порубіжжі ХХ – ХХІ століть.
2. Обґрунтуйте актуальність тематики Вашого проекту крізь призму досліджень соціокультурних викликів сьогодення.
3. Яким чином зміна парадигми сценічного мистецтва впливає на метаморфози сучасного музичного театру?
4. Обґрунтуйте обрання форми реалізації Вашого проекту крізь призму досліджень сучасних видозмін у музичному театрі.
5. Визначити чинники впливу на написання обраного музично-театрального твору, його місце в мистецькому доробку композитора.
6. Надайте характеристику мистецтвознавчих робіт, присвячених аналізу музичної драматургії обраного твору. Які аспекти досліджувалися музикознавцями?
7. Визначити особливості музичних характеристик персонажів, специфіки музичного розвитку подій у контексті жанрової стилістики обраного твору.
8. Схарактеризуйте декілька знакових режисерських утілень обраного твору протягом його сценічного життя в музичному театрі.
9. Який спосіб інтерпретації твору в контексті концептуального бачення власного проекту Ви обираєте?
10. Надайте характеристику театрознавчих робіт за темою Вашого проекту, які досліджують багатовекторність режисерських підходів у втіленні обраного твору.

4 семестр

1. Порівняйте ідейно-тематичний аналіз власного проекту з композиторським задумом твору. Визначити спільне і відмінне у їх жанрово-стильовому вирішенні.
2. Обґрунтуйте власну науково-творчу позицію у створенні концепції мистецького проекту.
3. Дисципліни яких галузей знань Ви застосуєте для з'ясування соціокультурних умов життєдіяльності персонажів обраного твору? Визначити їх відповідність аналізу різних аспектів життя і побуту дійових осіб.
4. Схарактеризуйте соціально-психологічні портрети головних персонажів Вашого проекту, співставте їх із логікою вчинків означених дійових осіб.
5. Які сценографічні дослідження з оформлення сценічного простору вистави дотичні Вашому проекту? Надайте їх характеристику.
6. Обґрунтуйте можливість поєднання традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в художньо-образному вирішенні Вашого проекту.
7. Яким чином сценографічне оформлення Вашого проекту впливає на принципи і характер вирішення його основних мізансцен?

8. Які театрознавчі наукові розвідки із вирішення мізансцен за обраною тематикою Ви використовуєте у створенні режисерського задуму власного проєкту?
9. Які новаторські режисерські знахідки співзвучні Вашому проєкту?
10. Окреслити власні режисерські підходи до інтерпретації обраного твору на підставі креативного переосмислення сучасних надбань музично-театрального мистецтва.

5 семестр

1. Які новітні музикознавчі дослідження у сфері співпраці режисера з диригентом, хормейстером, концертмейстером склали підґрунтя реалізації вокально-інструментального компонента Вашого проєкту?
2. Які дієві музично-вокальні засоби виразності Ви застосовуєте при створенні художніх образів персонажів, їх взаємодії в ансамблях і масових сценах?
3. Які новітні сценографічні дослідження у сфері співпраці режисера з художниками: декоратором, по світлу, костюмах, з комп'ютерної графіки, арт-технологій, спецефектів склали підґрунтя реалізації пластично-просторового компонента Вашого проєкту?
4. Які традиційні та/або інноваційні засоби сценографічної виразності Ви застосовуєте при створенні художнього образу проєкту та персонажів?
5. Які новітні балетознавчі дослідження у сфері співпраці режисера з балетмейстером, постановником пластичних, батальних, ритуально-обрядових та церемоніальних сцен склали підґрунтя реалізації пластично-хореографічного компонента Вашого проєкту?
6. Які дієві пластично-хореографічні засоби виразності Ви застосовуєте при створенні вокально-сценічних образів персонажів?
7. Які традиційні педагогічно-репетиторські прийоми Ви застосовуєте в роботі з виконавським складом при втіленні власного проєкту?
8. Які інноваційні педагогічно-репетиторські прийоми Ви застосовуєте в роботі з виконавським складом при втіленні власного проєкту?
9. Які наукові дослідження з психології артистичної діяльності Ви застосовуєте для поглиблення вокально-сценічних образів персонажів?
10. Яким чином Вами враховуються індивідуальні психолого-фізіологічні особливості та можливості виконавців при втіленні власного проєкту?

6 семестр

1. Які новаторські підходи у вирішенні мізансцен застосовані Вами у власному проєкті?
2. Яким режисерським методом Ви забезпечуєте органічний синтез різноманітних засобів сценічної виразності у власному проєкті? Чи тяжіє він до неосинкретизму?
3. Дослідження досвіду яких знакових постатей музичного театру Ви застосовуєте в реалізації власного проєкту? Ваш особистий внесок у переосмислення та подальший розвиток їх знахідок.

4. Визначити шляхи оптимізації постановочно-репетиційного процесу в реалізації власного проєкту.
5. Визначити основні завдання рояльних репетицій у вигородках.
6. Визначити основні завдання оркестрових сценічних репетицій.
7. Окреслити шляхи забезпечення цілісності видовищного синтезу в контексті узгодження взаємодії постановочної групи, творчого виконавського складу та технічних служб у реалізації власного проєкту.
8. Визначити складові підготовки власного проєкту до випуску.
9. Визначити спільне і відмінне в реалізації дослідницької та творчої мистецької складової власного проєкту.
10. Надайте коротку характеристику структурних компонентів Методичної розробки спецкурсу за темою власного проєкту.

8.4. Тематика та методичні вказівки до підготовки науково-дослідного проєкту

Тематика

Обирається відповідно до актуальності проблематики в сучасних умовах, художніх якостей твору, його відповідності інтересам та потребам глядача доби інформаційного суспільства, із врахуванням особистих побажань і переконань творчого аспіранта.

Методичні вказівки

Науково-дослідний проєкт є втіленням другої – теоретичної (дослідницької) складової творчого мистецького проєкту, невід’ємної від першої – практичної складової, яка презентує музично-театральну виставу, реалізовану в рамках дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту».

Дослідницька складова творчого мистецького проєкту може бути виконана у формі його наукового обґрунтування. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту подається у вигляді авторського тексту, в якому наведені самостійні результати дослідження, що пропонують розв’язання комплексних проблем у сфері режисури музичного театру, передбачають глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики у сучасній парадигматиці сценічного мистецтва.

Структура наукового обґрунтування складається зі Вступу, трьох Розділів, Висновків до Розділів, загальних Висновків, Списку використаних джерел, Анотації, наведеної українською та англійською мовами, а також доповнюється Методичною розробкою спецкурсу дисципліни за темою творчого мистецького проєкту.

Обсяг наукового обґрунтування не регламентований Порядком здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні та Змінами до нього. Проте за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура» доцільно встановити обсяг основного тексту наукового обґрунтування без списку літератури та додатків 80-100 сторінок.

Структура наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту відповідає структурі постановочного плану музично-театральної вистави (мистецької складової проєкту), розробленому в дослідницькому контексті.

Вступ наукового обґрунтування синхронізується з преамбулою постановочного плану – Обґрунтуванням вибору твору.

Основний зміст наукового обґрунтування розглядає в дослідницькому контексті складові постановочного плану:

- Розділ 1 синхронізується з Частиною 1 – Режисерським аналізом твору;
- Розділ 2 – з Частиною 2 – Режисерським задумом творчого мистецького проєкту;
- Розділ 3 – з Частиною 3 – Режисерським втіленням творчого мистецького проєкту;

Висновки підсумовують технологію реалізації творчого мистецького проєкту з окресленням алгоритму виконання завдань та досягнення мети наукового обґрунтування.

Нижче наведений основний контент структурних компонентів наукового обґрунтування.

У Вступі на підставі аналізу тенденцій розвитку музичного театру у новій парадигматиці сценічного мистецтва:

- розглядаються наукові розвідки соціокультурних викликів сьогодення, що впливають на актуальність вибору теми та пріоритетної форми її реалізації;
- обґрунтовується актуальність обраної тематики;
- окреслюється проблемна ситуація, з'ясовується ступінь її дослідження, надається власне бачення її розв'язання в контексті експериментальної авторської моделі творчого мистецького проєкту;
- визначаються мета, завдання, об'єкт, предмет, методологія дослідження;
- надається характеристика джерельної та аналітичної бази, структурованих за класифікаційними угрупованнями;
- обґрунтовуються наукове і практичне значення отриманих результатів, особистий внесок творчого аспіранта, апробація результатів;
- надається загальна характеристика структури наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту.

У Розділі 1 на підставі музикознавчого та театрознавчого аналізу обраного твору з'ясовуються:

- особливості творчого доробку композитора, чинники впливу на формування його кредо, індивідуального стилю, творчого методу;
- особливості музичної драматургії обраного твору крізь призму театральної естетики часів його створення;
- особливості знакових режисерських утілень обраного твору протягом його сценічного життя;
- необхідність міжгалузевого підходу до аналізу відображення подій, побуту, звичаїв, культури, способу спілкування між персонажами.

Висновки до Розділу 1 є результатом виконання певного завдання – Режисерського аналізу твору, що є підґрунтям для розгляду наступного розділу.

У Розділі 2 на підставі експериментального моделювання визначається концепція власного творчого мистецького проєкту в умовах міжгалузевих досліджень, яка передбачає:

- режисерські пошуки у жанрово-стильовому вирішенні власного проєкту, порівняння ідейно-тематичного аналізу творчого задуму композитора із задумом режисера-інтерпретатора вистави;
- створення соціально-психологічних портретів персонажів;
- традиційність та інноваційність в художньо-образному вирішенні вистави, їх вплив на характер розробки мізансцен.

Висновки до Розділу 2 є результатом виконання певного завдання – Режисерського задуму вистави, що є підґрунтям для розгляду наступного розділу.

У Розділі 3 на підставі традиційних мистецтвознавчих методів розглядається концепт режисерського втілення оригінальної версії творчого мистецького проєкту з визначенням:

- традиційних та інноваційних засобів сценічної виразності в контексті співпраці режисера з постановочною групою;
- традиційних та інноваційних педагогічно-репетиторських прийомів у роботі з творчим складом;
- новаторських режисерських підходів у вирішенні мізансцен;
- шляхів удосконалення та оптимізації репетиційного процесу в контексті підготовки проєкту до захисту.

Висновки до Розділу 3 є результатом виконання певного завдання – Режисерського втілення вистави, що є підсумком реалізації постановочного плану.

Загальні Висновки надають відповіді на означені у Вступі завдання дослідження та обґрунтовують алгоритм досягнення його мети. У них надаються найбільш важливі наукові та практичні результати дослідження, окреслюються перспективи подальших наукових розвідок обраної тематики.

Список використаних джерел повинен складатися у переважній більшості з наукових праць останніх десяти років та оформлюватися згідно з вимогами до бібліографічного апарату дисертаційних досліджень.

Додатки наводяться наприкінці роботи після Списку літератури і можуть включати допоміжний матеріал для повноти сприйняття авторського тексту (ескізи, малюнки, діаграми, схеми, ілюстративні, нотні, відео- та аудіо матеріали тощо).

Оформлення наукового обґрунтування здійснюється відповідно до вимог оформлення означених кваліфікаційних досліджень. У роботі над редагуванням тексту необхідно дотримуватися наукової мови і стилю; формально-логічного способу викладу матеріалу; досягати смислової завершеності, цілісності та зв'язності думок; цілеспрямованості і

прагматизму; відповідності термінологічної системи галузям наук театрального і музичного мистецтва; об'єктивності викладу матеріалу, ясності, стислості.

Виконання наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту повинно бути самостійно проведеним дослідженням з дотриманням вимог академічної доброчесності, без використання плагиату, фальсифікації та фабрикації результатів. Неприпустимо використання цитат без посилання на автора та джерело. При цитуванні будь-якого фрагменту джерела недопустимі неточності. Якщо якийсь важливий документ потребує наведення його в тексті у повному обсязі, краще винести його в Додатки.

8.5. Тематика та методичні вказівки до підготовки методичної розробки спецкурсу дисципліни за темою творчого мистецького проєкту

Тематика

Обирається відповідно до актуальності проблематики в сучасних умовах, художніх якостей твору, його відповідності інтересам та потребам глядача доби інформаційного суспільства, із врахуванням особистих побажань і переконань творчого аспіранта.

Методичні вказівки

Методична розробка спецкурсу дисципліни за темою творчого мистецького проєкту є обов'язковим компонентом його теоретичної – дослідницької складової поряд із науковим обґрунтуванням практичної – творчої мистецької складової у вигляді авторського тексту.

Її призначення полягає у глибокому переосмисленні наявних та створенні нових цілісних знань із історії, теорії, методології та мистецької практики в режисурі музичного театру крізь призму сучасної парадигматики сценічного мистецтва.

За структурою методична розробка складається з Передмови, Трьох частин, Післямови, Списку використаних джерел та Додатків. Обсяг методичної розробки не регламентований Порядком здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні та Змінами до нього. Проте за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», спеціалізацією «Музичне мистецтво» доцільно встановити обсяг її основного змісту без списку використаних джерел і додатків від одного до двох друкованих аркушів (20-40 друкованих сторінок).

Методична розробка базується на підґрунті отриманих аспірантом самостійних результатах дослідження та власних режисерських знахідках при втіленні творчого мистецького проєкту і має науково-практичний характер.

Основний контент структурних компонентів методичної розробки полягає у відображенні ключових позицій наукового обґрунтування, синхронізованого з постановочним планом творчої мистецької складової проєкту, та власних режисерських знахідок при її втіленні.

У Передмові висвітлюється актуальність тематики методичної розробки для мистецької освіти, науки і театральної практики; визначаються її роль і місце в міждисциплінарному контексті; окреслені її мета і завдання, спрямованість професійних компетентностей і передбачуваних результатів її застосування. У Частині 1 презентований у новому науковому осмисленні мистецький доробок композитора в контексті театральної естетики його епохи, визначено місце обраного твору в його спадщині, надані новітні результати аналізу музичної драматургії твору, його сценічного життя.

У Частині 2 презентовані власні оригінальні ідеї режисерського задуму творчого мистецького проєкту в контексті переосмислення новаторських пошуків і експериментів сучасників, відображено власне креативне бачення його реалізації з визначенням особистих характерних ознак.

У Частині 3 презентовані індивідуальні режисерські підходи, прийоми, методи, засоби сценічної виразності, які синтезують традиційність та інноваційність у реалізації творчих мистецьких проєктів згідно з вимогами доби інформаційного суспільства.

У Післямові надається резюме з розглянутих аспектів; визначені наукова і практична значущість отриманих результатів, особистий внесок здобувача; окреслені перспективи подальших розвідок, пошуків і експериментів у контексті означеної тематики.

Оформлення методичної розробки здійснюється відповідно до вимог оформлення означених кваліфікаційних досліджень.

8.6. Вимоги до захисту теоретичної (дослідницької) складової творчого мистецького проєкту. Критерії оцінювання професійних компетентностей і програмних результатів навчання творчих аспірантів

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор мистецтва» здійснюється у формі публічного захисту творчого мистецького проєкту з поєднанням практичної (музично-театральна вистава) та теоретичної – дослідницької (наукове обґрунтування) складових.

Практична – творча мистецька складова проєкту (музично-театральна вистава) готується в рамках дисципліни «Підготовка творчого мистецького проєкту». Складові постановочного плану проєкту: Обґрунтування вибору твору, Режисерський аналіз твору, Режисерський задум проєкту, Режисерське втілення проєкту, Підсумки синхронізуються зі Вступом, трьома Розділами та Висновками наукового обґрунтування, що розробляються в рамках теоретичної частини проєкту.

Теоретична – дослідницька складова творчого мистецького проєкту передбачає його самостійне розгорнуте наукове обґрунтування у вигляді авторського тексту, що пропонує розв'язання комплексних проблем у сфері режисури музичного театру та передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та професійної практики у сучасній парадигматиці сценічного мистецтва.

Наукове обґрунтування доповнюється методичною розробкою спеціального курсу дисципліни за темою творчого мистецького проєкту.

Дослідницька складова не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації та фабрикації результатів.

Дослідницька складова має бути розміщена на офіційному веб-сайті Національної музичної академії імені П.І. Чайковського.

Вимоги до захисту теоретичної – дослідницької складової творчого мистецького проєкту та критерії його оцінювання повинні відповідати Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та Змінам до даного Порядку.

За темою творчого мистецького проєкту здобувач ступеня доктора мистецтва повинен опублікувати не менше двох статей у виданнях мистецького або культурологічного спрямування України або інших держав з обов'язковим дотриманням принципу академічної доброчесності. Якщо здобувач подає інші публікації, надруковані у співавторстві, після кожної позиції він повинен зазначити свій особистий внесок у означених роботах.

Апробація наукової складової творчого мистецького проєкту здійснюється шляхом участі здобувача в конференціях, конгресах, форумах, симпозіумах, семінарах (не менше одного заходу на рік навчання).

Апробація наукової та мистецької складових є обов'язковою умовою допуску до захисту творчого мистецького проєкту.

8.7. Політика курсу

Творчий аспірант повинен системно накопичувати навчальний матеріал, сумлінно й відповідально ставитися до аудиторних та позааудиторних занять, не допускаючи несвоєчасного виконання контрольних завдань, пропусків занять з неповажних причин, сприяти створенню робочої атмосфери в колективі тощо. Пропущені з поважних причин заняття повинні бути відпрацьовані у вигляді письмових контрольних та практичних завдань, зміст, наповнення і форма яких відповідають вимогам, заявленим у п.2: знання, вміння, професійні компетентності, програмний результат навчання та п.3: інформаційний обсяг навчальної дисципліни. У разі неповного відпрацювання пропущених занять аспірант може бути недопущеним до захисту творчого мистецького проєкту, його публічної презентації спеціалізованій раді та глядачеві.

8.8. Методичні рекомендації щодо змішаної форми навчання

Карантинні обмеження призвели до необхідності запровадження дистанційного навчання із широкомасштабним застосуванням онлайн-технологій та змішаного (аудиторного та дистанційного) навчання з поєднанням безпосередньої та опосередкованої форми взаємодії аспірантів і викладачів.

Загалом теоретичні дисципліни можуть викладатися при необхідності у формі дистанційного навчання (онлайн-лекції, вебінари, прес-конференції

тощо), використовуючи Zoom/Skype/Messenger/Meet, домашні завдання можуть надсилатися у Viber та Telegram.

Дисципліна «Підготовка науково-дослідного проєкту» передбачає застосування опанованого навчального матеріалу у суто прикладній – музично-театральній сфері, що потребує необхідності безпосереднього спілкування творчого аспіранта з науковим консультантом.

Враховуючи дані обставини, переважною повинна залишатися форма аудиторних занять із можливістю спільного перегляду, прослуховування, обговорення та дискусій викладача і аспіранта зі спільним пошуком оригінальних рішень в умовах, максимально наближених до театральних, виробничих.

Але локдаун та інші карантинні обмеження спонукають викладача шукати оптимальні варіанти змішаного навчання. Так більш теоретична частина, пов'язана з ознайомленням, опрацюванням і систематизацією літературних джерел, виконанням письмових завдань, може проводитися при необхідності у формі дистанційного навчання.

Щодо викладання тем, пов'язаних із опануванням науково-аналітичної частини дослідження, яка потребує ілюстративно-пояснювального, дискусійного способу проведення занять із аналізом новітніх досягнень у режисерських інтерпретаціях оперних вистав, їх доречно організовувати в аудиторній формі з безпосереднім спілкуванням викладача з аспірантом.

Пошук оптимізації дистанційної та аудиторної форм занять при змішаному навчанні дозволить забезпечити якісну та ефективну підготовку фахівця музично-театральної сфери зі спрямуванням її на режисерсько-творчу, науково-педагогічну, пошуково-дослідницьку діяльність.

9. Рекомендована література

Базова

1. Акулов Е.А. Оперная музыка и сценическое действие. Москва; Екатеринбург: Кабинетный ученый, 2016. 388с.
2. Александрова Е.И. Режиссер работает с хором. XX век. Москва : Культурная революция, 2013. 200с.
3. Арановский М. Музыкальный текст: структура и свойства. Москва: Композитор, 1999. 342с.
4. Веселовська Г.І. Сучасне театральне мистецтво. Київ: НАККіМ, 2014. 143с.
5. Вислова А.В. Русский театр на сломе эпох. Рубеж XX – XXI веков. Москва: Университетская книга, 2009. 272с. :ил.
6. Гамалей Ю.В. Оперный и балетный спектакль: Связь музыки с постановкой. Санкт-Петербург : Композитор * Санкт-Петербург, 2014. 172с.
7. Искусство режиссуры. XX век/ сост. С.К. Никулин, Л.А. Пачхадзе. Москва: Артист. Режиссер. Театр, 2008. 768с.

8. Кнебель М.О. Школа режиссуры Немировича-Данченко. Москва : РАТИ-ГИТИС, 2015. 221с.
9. Колодуб О. Творчі принципи організації оперної вистави /Олександр Колодуб . Життя, творчість, спогади / авт. -упоряд. І. Колодуб. Київ: Музична Україна, 2006. С. 104 – 112.
- 10.Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ: Либідь 2007. 328с.
- 11.Кристи Г. Работа Станиславского в оперном театре. Москва: Искусство, 1952. 281с.
- 12.Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Основи, 2001. 917с.
- 13.Летичевська О.М. Хорове виконавство в оперній виставі: творчість Л.М. Венедиктова: моногр. Київ, 2018. 230с. :іл.
- 14.Литвин Б. Мастерство режиссера: поиск образности. Психологические предпосылки и реализация. Пермь, 2000. 204с.
- 15.Михайлова Н.М. Творчість і співтворчість у комунікативній системі режисер – хормейстер – актор // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2010. №2 (7). С. 91-95.
- 16.Михайлова Н.М. Трансформація рольової функції хору у музичній виставі (на прикладі театральної практики останньої третини ХХ-початку ХХІ століть) : автореф. дис... канд. мистецтвознавства. 17.00.03 – музичне мистецтво / Харківський нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 201. 12с.
- 17.Москаленко В.Г. Лекции по музыкальной интерпретации: учеб. пособие. Киев, 2012. 272с.:ил.
- 18.Назайкинский Е.В. Стиль и жанр в музыке. Москва: Владос, 2003. 248с.: нот.
- 19.Налётова И.Н. Опера как целое: системный поход. Кн. 1. Методология: моногр. Санкт-Петербург, Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2013. 185с.
- 20.Нестьева М.І. Режисер і композитор – односторонці чи супротивники? // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2012. №3 (16). С. 11 – 16.
- 21.Новые формы музыкального театра // Антология музыкального театра московских композиторов (вторая половина ХХ века) Москва: Композитор, 2006. Вып. 2. С. 151 – 262.
- 22.Новые формы современного музыкального театра // Антология музыкального театра московских композиторов (вторая половина ХХ века) Москва: Композитор, 2003. Вып. 1. С. 281 –348.
- 23.Парин А.В. Европейский оперный дневник. Москва: Аграф, 2007. 448с.
- 24.Покровский Б. Введение в оперную режиссуру. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2009. 88с.
- 25.Покровский Б. Об оперной режиссуре. Москва: ВТО, 1972.

26. Покровский Б. Путешествие в страну ОПЕРА. Москва: Современник, 2000. 238с.
27. Покровский Б. Размышления об опере. Москва: Сов. композитор, 1979. 279с.
28. Покровский Б. Ступени профессии. Москва: ВТО, 1984. 344с.
29. Покровский Б. Что, для чего и как? Москва: Слово / Slovo, 2002. 312с: 400 ил.
30. Приходовская Е.А. Оперная драматургия. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2015. 88с. :ил.
31. Ротбаум Л.Д. Опера и ее сценическое воплощение. Записки режиссера. Москва: Сов. композитор, 1980. 262с.
32. Сабина М.Д. Взаимодействие музыкального и драматического театров в XX веке: моногр. Москва: Композитор, 2003. 327с.
33. Санникова Л.И. Художественный образ в сценографии. 2-е изд., испр. и доп. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2016. 144с.: ил.
34. Станиславский – реформатор оперного искусства: материалы и документы / сост. Г. Кристи, О. Соболевская; Ю. Калашников. Москва: Музыка, 1983. 384 с.
35. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність: моногр. Київ: Музична Україна, 2002. 736с.:іл.
36. Станішевський Ю.О. Національна опера України. 2001-2011: моногр. Київ: Музична Україна, 2012. 304с.
37. Станішевський Ю.О. Режисура в сучасному українському музичному театрі: моногр. Київ: Наукова думка, 1982. 278с.
38. Степурко В.І. Аналіз музичних творів: навч. посібник. Київ: НАКККІМ, 2020. 140с.
39. Черкашина-Губаренко М. Оперний театр у мінливому часопросторі: моногр. Харків, Акта, 2015. 380с.
40. Черкашина-Губаренко М.Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття перша)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №2 (3). С. 58- 78.
41. Черкашина-Губаренко М.Р. Структурний аналіз оперного твору (стаття друга)// Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського: наук. журнал. Київ, 2009. №4 (5). С. 142- 153.
42. Ярустовский Б.М. Очерки по драматургии оперы XX века. В 2-х кн. Кн. 1. Москва: Музыка, 1971. 357с.
43. Ярустовский Б.М. Очерки по драматургии оперы XX века. В 2-х кн. Кн. 2. Москва: Музыка, 1978. 261с.:ил.

Допоміжна

44. Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціокультурних викликів сучасності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020р./Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського; ред.-упоряд. О. В. Касьянова. Київ, 2020. 256 с.

- 45.Баева А.А. Оперная драматургия конца XX века/ Баева А.А, Русская опера второй половины XX века. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2012. С.107-132.
- 46.Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.1 (А-Л). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240с.: іл.
47. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття: енциклопед. вид. у 2т. Т.2 (М-Я). Київ: Ін-т культурології АМУ, 2008. 256с.: іл.
- 48.Бояджиев Г. От Софокла до Брехта за сорок театральних вечеров. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2009. 420с.
- 49.Вильсон Г. Психология артистической деятельности: Таланты и поклонники / пер.с англ. А.И. Блейз. Москва: Когито-Центр, 2001. 384с.
- 50.Гозенпуд А. Оперный словарь. 2-е изд. перераб. и доп. Санкт-Петербург; Композитор * Санкт-Петербург, 2004. 632. :ил.
- 51.Гончаренко С.С. О поэтике оперы. Новосибирск : Новосибирск. гос. консерватория (академия) имени М.И. Глинки, 2010. 260с.:цв.вкл.
- 52.Касьянова О.В. Особливості інтерпретації танцю в сучасній оперній виставі // Часопис Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського : наук. журнал. Київ, 2011. № 2 (11). С. 118-122.
- 53.Кох И.Э. Основы сценического движения. Санкт-Петербург: Лань; Планета музыки, 2013. 512с. :ил.
- 54.Кузнецов М. Мысль и слово в творчестве оперного актера. Москва: Музыка, 2004. 320с.
- 55.Ливнев Д.Г. Сценическое перевоплощение (создание актерского образа). Москва: РАТИ-ГИТИС, 2012. 262с.
- 56.Мерлин Б. Актерское мастерство. Теория и практика /пер. с англ. Харьков: Гуманитарный центр, 2017. 256с.
- 57.Немеровский А.Б. Пластическая выразительность актера. Москва: РАТИ-ГИТИС, 2010. 256с.
- 58.Опера. 123 либретто / авт.-сост. Е.А. Смирнова. Санкт-Петербург: Композитор * Санкт-Петербург, 2008. 288с.: [40] л. портр.
- 59.Оперные либретто. Краткое изложение содержания опер. Москва: Музыка, 2010. 376с.
- 60.Паві П. Словник театру / наук. ред. О. Клековкін. Львів, 2006.
61. Павлюк Г.Ф. Оперы классического наследия. Ростов на Дону: Феникс, 2002. 320с.
- 62.Рутберг И.Г. Движение и образ. Москва: Сов. Россия, 1981. 160с.
- 63.Тышлер Д.А., Мовшович А.Д. Сценическое фехтование. Техника ведения боев, пластика движений и батальная режиссура. Москва: Академический Проект; Культура, 2011. 239с.: цв. ил.
64. Хазанов А.Б. Заметки оперного хормейстера/ ред. - сост. Н.П. Королева, Н.Г. Шантырь, Москва: Московская консерватория, 2015. 148с. :нот., ил.

65. Цодоков Е. Опера. Энциклопедический словарь. Москва: Композитор, 1999. 592с.
66. Юдова-Романова К.В. Технічні засоби оформлення сценічного простору. Київ: КНУКіМ, 2017. 314с.: іл.

10. Інформаційні ресурси

Офіційні документи

1. Про вищу освіту: Закон України №1556-18 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Про освіту: Закон України №2145-19 – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Порядок здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. №865 – <https://законодавство.com/download/postanova-vid-jovtnya-2018-865-pro-2018-67669.html>.
4. Зміни, що вносяться до Порядку здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. №89 – <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-poryadku-zdobuttya-osvitno-tvorchogo-stupenya-doktora-mistectva-ta-navchannya-v-asistenturi-stazhuvanni-89120219>.
5. Концепція діяльності Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №33-а-2018. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Kontseptsiya-diyalnosti-NMAU-imeni-P.I.CHajkovskogo>.
6. Положення про організацію освітнього процесу у Національній музичній академії імені П.І. Чайковського. №214-А – 2019. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-Natsionalnij-muzichnij-akademiyi-Ukrayini-imeni-P.I.CHajkovskogo.pdf>.
7. Статут Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. №1779-2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/statut-nmau.pdf>.
8. Стратегія. Національна музична академія імені П.І. Чайковського. №120-А – 2020. <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/Strategiya-NMAU.pdf>

Інформаційні ресурси з історії опери, театрального виконавства, новини сучасного театрального світу

1. <https://moderato.in.ua/>
2. <https://www.operabase.com/en>
3. <http://www.operanews.com/>

Відео, аудіо, ілюстративні матеріали, електронні бібліографічні ресурси

4. <http://intoclassics.net/>
- Публікації сучасних українських музикознавців, театрознавців, критиків та ін.
5. <http://mi-re.do.am/index/0-2>